

ФЛАГМАН ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

У статті систематизуються науково-теоретичні і практичні досягнення співробітників Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України протягом 20 років існування. Аналізуються наукові здобутки співробітників Інституту у контексті розроблення концепції багаторівневої педагогічної освіти в Україні та освіти дорослих, визначення перспективних напрямів наукових педагогічних і психологічних досліджень (психопедагогічний, педевтологічний, андрагогічний, компаративістський тощо), впровадження інноваційних педагогічних і психологічних наукових підходів до дослідження проблем педагогічної майстерності та андрагогіки. Конкретизуються напрями експериментальної роботи на різних рівнях (локальному, регіональному, всеукраїнському) на базі навчальних закладів різних типів. Особлива увага звертається на результати формування в межах Інституту педагогічних і психологічних наукових шкіл, сприяння підвищенню наукового рівня талановитих молодих науковців.

Ключові слова: *Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих, наукова школа педагогічної майстерності, теоретико-методологічні засади педагогічної освіти, міжнародна співпраця, видавнича діяльність, підготовка кадрів.*

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих створений у структурі Національної академії педагогічних наук України у 1993 році відповідно до Постанови Президії АПН України від 24 листопада 1997 р. Шлях за 20 років пройдено чималий: від Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України – до Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, який до життя покликав час.

Науковцями установи обгрунтовано нові педагогічні й психологічні теорії, розроблено концепції багаторівневої педагогічної освіти в Україні та освіти дорослих; визначено перспективні напрями наукових педагогічних і психологічних досліджень (психопедагогічний, педевтологічний, андрагогічний, компаративістський тощо); впроваджено інноваційні педагогічні й психологічні наукові підходи до дослідження проблем педагогічної майстерності та андрагогіки.

Наукове зростання Інституту і його авторитет у вітчизняній та зарубіжній науці – результат спільних зусиль й невтомної творчої праці колективу вчених, які працюють у 8 наукових підрозділах. Серед них 2 академіки, 3 члени-кореспонденти НАПН України, 25 докторів і 28 кандидатів наук.

Основними напрямками науково-дослідної роботи є: «Педагогічна освіта», «Історія педагогіки. Порівняльна педагогіка», «Психологія особистості. Соціальна психологія», «Психологія професійної освіти, організаційна психологія та психологія праці», «Теоретико-методологічні засади освіти дорослих». Відповідно до цих напрямів за п'ять років здійснено 8 фундаментальних досліджень з проблем: підготовки педагогів нової генерації з урахуванням особливостей і потреб різних освітніх систем; розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності викладачів навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації в умовах інформаційно-технологічного суспільства; обґрунтування естетичних та етичних засад розвитку педагогічної майстерності викладачів вищих педагогічних навчальних закладів; здійснення компаративного аналізу особливостей впровадження компетентнісного підходу до підготовки педагогічного персоналу в зарубіжних країнах; виявлення психологічних умов розвитку духовної культури педагога; дослідження проблем професійної орієнтації в системі педагогічної освіти; інформаційно-технологічного забезпечення професійної підготовки та загальнокультурного розвитку вчителя; навчання дорослого населення в умовах неперервної освіти тощо.

Завдяки виконанню цих та інших наукових досліджень стало можливим обґрунтування психопедагогіки як фундаментальної основи педагогічної майстерності; визначення філософських, психологічних, аксіологічних, культурологічних, естетичних та етичних засад педагогічної взаємодії у системі «учитель – учні»; створення концептосфери педагогічної аксіології на основі використання фреймової моделі; здійснення педагогічного аналізу ключових компетентностей вчителя, визначених Європейською Комісією; обґрунтування компетентнісного підходу до розвитку педагогічної майстерності учителя; розроблення системи методів визначення рівнів

розвитку психологічної готовності педагога до творчої професійної діяльності; створення комплексу психодіагностичних методик дослідження характеру майбутнього педагога, методик діагностики інтелектуальної складової духовної культури педагогічного персоналу та комплексного вивчення фахової інноваційної культури педагогічних працівників; створення інноваційних технологій та тренінгових програм розвитку й саморозвитку елементів педагогічної майстерності вчителів; виявлення педагогічних умов забезпечення ефективності цього процесу; визначення теоретико-методологічних і методичних засад освіти дорослих на основі аналізу педагогічної та андрагогічної моделей навчання тощо.

Особлива увага приділяється впровадженню наукових розробок у педагогічну теорію і суспільну практику. Практичне використання результатів наукових досліджень здійснюється на базі 151 навчального закладу та установи, серед яких 42 вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації, 16 вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, 3 інститути післядипломної педагогічної освіти, 22 професійні навчальні заклади, 6 навчально-методичних центрів та кабінетів професійно-технічної освіти, 9 загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, 2 позашкільні навчальні заклади, 7 підвідомчих установ НАПН України, 9 державних установ, органів державної влади та місцевого самоврядування, 35 бібліотек, поміж них 2 – зарубіжні.

Результати наукових досліджень з проблем розвитку педагогічної майстерності вчителя широко впроваджуються на загальнодержавному рівні, що підтверджено Листом Заступника Міністра освіти і науки України Є. М. Суліми від 23.06. 2010 р. № 1/11-5542 «Щодо викладання курсу педагогічної майстерності». У вищих педагогічних навчальних закладах різних регіонів України функціонують кафедри педагогічної майстерності. Важливою формою впровадження наукових розробок і практичного використання результатів науководослідної роботи стала діяльність Академії педагогічної майстерності, членами якої проведено понад 50 майстер-класів, тренінгів, лекцій, семінарів і практичних занять та творчих зустрічей з учителями й учнями загальноосвітніх навчальних

закладів, викладачами і студентами вищих навчальних закладів педагогічного і непедагогічного профілів.

Крім того, спільно з Державною соціальною службою для сім'ї, дітей та молоді й Українським фондом «Благополуччя дітей» науковцями Інституту розпочато проект «Разом! Партнерство навчальних закладів і родин», який передбачає підвищення кваліфікації прийомних батьків та батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу. У межах цього проекту підготовлено й впроваджено у центрах та соціальних службах роботи з сім'єю, дітьми і молоддю, що функціонують в різних регіонах України, «Програму підвищення кваліфікації прийомних батьків і батьків-вихователів», «Робочі матеріали» до неї, а також проведено низку круглих столів та семінарів, присвячених цій проблемі.

Важливою формою впровадження наукових розробок і практичного використання результатів наукових досліджень є також консультативна робота, в якій беруть участь співробітники відділу педагогічної психології і психології праці та відділу профорієнтації і психології професійного розвитку. Вони надають психологічну допомогу учнівській молоді, опитантам, батькам, педагогічним працівникам, керівникам навчальних закладів і державних установ щодо розв'язання різних проблем професійної діяльності й спілкування, обрання майбутньої професії тощо.

Результати наукових досліджень стають надбанням широкого загалу завдяки систематичному висвітленню у засобах масової інформації, педагогічній пресі та відображенню у 5 відеофільмах про Інститут і його керівників.

Колектив Інституту успішно провадить експериментальну роботу, залучаючи до її здійснення талановитих педагогів з 53 навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації (25 вищих навчальних закладів, 3 інститутів післядипломної педагогічної освіти, 6 професійно-технічних навчальних закладів, 4 центрів професійно-технічної освіти, 9 загальноосвітніх навчальних закладів, 4 спеціалізованих середніх загальноосвітніх навчальних закладів, 2 позашкільних навчальних закладів) і 2 центрів зайнятості. Створено мережу центрів педагогічної майстерності й професійного саморозвитку, що охоплює 30 навчальних закладів

у різних регіонах України, зокрема: 7 вищих, 1 інститут післядипломної педагогічної освіти, 17 загальноосвітніх, 4 спеціалізовані навчальні заклади художньо-естетичного профілю і 1 Всеукраїнський центр педагогічної майстерності, що об'єднує Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Полтавський національний університет імені В. Г. Короленка, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Шевченківську спеціалізовану загальноосвітню школу-інтернат з поглибленим вивченням предметів гуманітарно-естетичного профілю, Сахнівську загальноосвітню авторську О. А. Захаренка школу, Павлиську загальноосвітню школу імені В. О. Сухомлинського, Полтавський обласний лицей-інтернат для обдарованих дітей із сільської місцевості імені А. С. Макаренка (с. Ковалівка), Педагогічно-меморіальний музей В. О. Сухомлинського (с. Павлиш) та Державний музей-заповідник А. С. Макаренка (с. Ковалівка).

Крім цього, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України відкрито єдиний в Україні Центр порівняльної професійної педагогіки на базі Хмельницького національного університету. Започатковано педагогічні експерименти всеукраїнського рівня спільно з МОН України. Створено базу даних про організацію експериментальної роботи, яка систематично поповнюється та уточнюється.

Експериментальні майданчики та центри педагогічної майстерності Інституту є активними учасниками і призерами всеукраїнських та міжнародних виставок, що проводяться компаніями «Виставковий світ» і «Карше» спільно з МОН України та НАПН України. Так, починаючи з 2010 р., педагогічні майданчики і центри педагогічної майстерності Інституту нагороджені 8 золотими, 2 срібними медалями та понад 20 дипломами. Активним учасником 16 освітянських виставок став і сам Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, науковці якого організували й провели 8 круглих столів з проблем розвитку особистості та педагогічної майстерності вчителя, а також підготували експозиції, відзначені золотими й срібними медалями та дипломами (2010, 2012, 2013). Зокрема, на V Міжнародній виставці-презентації «Інноватика в

сучасній освіті» (22 – 24 жовтня 2013 р.) О. М. Отич стала Лауреатом Національного конкурсу «Видатні наукові досягнення» у номінації «Інноваційні проекти, педагогічні технології».

Свідченням продуктивної творчої діяльності центрів педагогічної майстерності Інституту є те, що Миколаївська Академія дитячої творчості (2009) та Малобілозерська спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів «Дивосвіт» (2010) внесені до літопису «Флагман сучасної освіти України». Адже завдяки творчій співпраці з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України ці навчальні заклади перетворилися на важливі науково-методичні центри обласного й всеукраїнського рівнів. Щороку на їх базі проходять курси підвищення кваліфікації вчителів, проводяться міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції, семінари, круглі столи. Так, у 2008 та 2012 рр. педагогічним колективом «Дивосвіту» проведено дві міжнародні науково-практичні конференції «Професійно-мистецька школа у системі національної освіти України», за результатами яких опубліковано збірники наукових праць, традиційними стали міжнародні пленери, учасниками яких є митці й педагоги Польщі, Франції, Росії, Молдови та інших зарубіжних країн.

Центр педагогічної майстерності, створений у Державній спеціалізованій художній школі-інтернаті «Колегіум мистецтв у Опішні» Полтавської обл., є одним з провідних навчальних закладів України, що здійснюють допрофесійну підготовку молоді у галузі образотворчого мистецтва та гончарства. Творчим колективом педагогів і майстрів гончарного мистецтва започатковано й проведено Всеукраїнські й Національні симпозіуми гончарства, гончарські фестивалі, семінари-практикуми з українського гончарства. Заклад є співорганізатором щорічних Національних днів гончаря, ряду заходів Тижнів національного гончарного здвиження в Опішному та цілої низки наукових конференцій.

Подібні науково-практичні заходи регулярно проводяться на базі Новомосковського колегіуму № 11 Дніпропетровської обл., гімназії № 267 м. Києва, Ірпінської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів художнього профілю № 1

імені А. С. Макаренка. та інших центрів педагогічної майстерності Інституту.

Упродовж двадцяти років науково-дослідної діяльності Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України у ньому сформувалися й зросли наукові педагогічні і психологічні школи, що сприяло перетворенню установи на один з провідних центрів держави з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Сьогодні у докторантурі та аспірантурі Інституту навчаються 13 докторантів та 56 аспірантів за трьома спеціальностями: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти; 19.00.07 – педагогічна і вікова психологія. Упродовж 2008 – 2012 рр. закінчили докторантуру – 14 осіб, аспірантуру – 80.

В Інституті успішно функціонує спеціалізована вчена рада Д 26.451.01, у якій за час її діяльності захищено 475 дисертацій, з них: на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук – 114; на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук – 301; на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук – 6; на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук – 54. Важливо, що з цих дисертацій 27 докторських і 70 кандидатських захищено науковими співробітниками Інституту.

Предметом особливої турботи керівництва і вченої ради Інституту є робота з кадрами, підвищення їх наукового рівня, підтримка здібної молоді. Завдяки цьому молоде покоління науковців досягає дедалі більших успіхів, про що свідчить обрання стипендіатами Кабінету Міністрів України Е. О. Помиткіна, Т. О. Гончарук, О. А. Макаренко, Л. Ю. Султанової. У 2013 р. їх число поповнила старший науковий співробітник відділу педагогічної естетики та етики М. П. Вовк. У 2012 р. здобула Премію Президента України для молодих учених завідувач відділу виховних технологій у педагогічній освіті Л. Ю. Султанова.

Інститут став організатором понад 100 масових наукових заходів різного масштабу, зокрема, I-V Українсько-польських / Польсько-українських форумів, що по черзі проводилися в Україні та Польщі; циклічних міжнародних науково-практичних конференцій «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія,

досвід, проблеми» (м. Вінниця); «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (м. Хмельницький), «Педагогіка вищої школи ХХІ століття та формування національної гуманітарно-технічної еліти» (м. Харків), I-XI Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької, I-V Батишевських педагогічних читань, I-V Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті О. С. Дубинчук, I-III Психологічних читань пам'яті професора Б. О. Федоришина, Психологічних читань пам'яті П. С. Перепелиці та ін. У цілому за п'ять років співробітники Інституту апробували результати досліджень на понад 800 наукових заходах, у яких узяли участь понад 2000 осіб.

Розширено зв'язки й урізноманітнено сфери співпраці науковців із засобами масової інформації та громадськістю. Зокрема, співробітники Інституту взяли участь в 11 телевізійних програмах та 6 радіопрограмах; опублікували 55 статей у провідних періодичних виданнях України («Урядовий кур'єр», «Дзеркало тижня», «Україна молода», «Педагогічна газета», «Освіта», «Освіта України», «Рідна школа», «Початкова школа», «Психолог», «Шкільний психолог», «Директор ліцею, школи, гімназії» та ін.); подали 125 публікацій до інтернет-видань.

Налагоджено плідну співпрацю з іншими підвідомчими установами НАПН України (Інститутом педагогіки, Інститутом психології імені Г.С. Костюка, Інститутом проблем виховання, Інститутом вищої освіти, Інститутом обдарованої дитини, Університетом менеджменту освіти), Асоціацією вищих педагогічних навчальних закладів України, інститутами післядипломної педагогічної освіти щодо розробки концептуальних засад багаторівневої педагогічної освіти в Україні. Спільно з Асоціацією керівників шкіл України та Інститутом педагогіки НАПН України Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих бере активну участь у Всеукраїнському науковому психолого-педагогічному проєкті «Вибір успішної професії».

Активна міжнародна наукова співпраця відбувається з навчальними закладами, науково-педагогічними установами й організаціями Німеччини, Канади, США, Бельгії, Італії, Швеції, Російської Федерації, Білорусі, Казахстану та інших країн.

Міжнародні наукові контакти Інституту налагоджені зі Світовим Банком, ПРООН, ЮНІСЕФ, Міжнародною організацією праці. У травні 2012 р. на запрошення екс-голови Єврокомісії Є. Бузека у складі української делегації відвідала Європарламент академік Н. Г. Ничкало. Підписано угоди про творчу співпрацю з Інститутом педагогічної освіти РАО (Санкт-Петербург, Російська Федерація), Римським університетом «Ля Сапієнца» (Рим, Італія). Творчі зв'язки поєднують Інститут з Російською академією освіти (Москва, Російська Федерація). Набули динаміки науково-творчі зв'язки з Європейською комісією, Європейським фондом професійної освіти (Турин, Італія), Європейським центром професійної освіти (Салоніки, Греція), Європейською асоціацією педагогічної освіти (Брюссель, Бельгія), Всесвітньою радою товариств порівняльної педагогіки, Клубом професійної освіти країн Центральної і Східної Європи, Центром освітніх технологій штату Айова (США), Стокгольмським університетом, Центрально-Європейським університетом (Будапешт, Угорщина), Науковим товариством «Польща – Україна», Міжнародною асоціацією А. С. Макаренка та ін.

Триває творча співпраця з Українським Вільним Університетом (Мюнхен, Німеччина), навчальними й науково-педагогічними установами Республіки Польща: Академією педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві, Академією імені Яна Длugoша в Ченстохові, Люблінським університетом імені Марії Кюрі-Склодовської, Вищою педагогічною школою в Кельце, Педагогічним університетом імені Комісії народної освіти у Кракові.

У 2008 р. творчий доробок українських науковців був презентований у Посольстві України у Республіці Польща. Окрім п'яти міжнародних українсько-польських – польсько-українських форумів, Інститутом проведено 22–24 квітня 2009 р. Міжнародну конференцію під патронатом ЮНЕСКО «Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції». Результати цих заходів знайшли відображення у спільних українсько-польських та польсько-українських збірниках наукових праць, зокрема, «Kształcenie ustawiczne do wielokulturowości / pod red. T. Lewowickiego i F. Szloska. – Warszawa – Radom: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii

Eksploatacji, 2009. – Т. 220»; «Filozofia mistrzostwa pedagogicznego / red. M. Kopsztein, D. Szeligiewicz-Urban, F. Szlosek; tłumaczenie T. Kowalik. – Radom – Siemianowice Śląskie, 2010. – Т. 230»; «Filozofia mistrzostwa pedagogicznego / red. M. Kopsztein, D. Szeligiewicz-Urban, F. Szlosek; tłumaczenie T. Kowalik. – Radom – Siemianowice Śląskie, 2010. – Т. 230»; «Interdyscyplinarność pedagogiki i jej subdyscypliny / pod red. Z. Szaroty i F. Szloska. – Radom: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, 2013. – 815 s.».

Плідно розвивається творча співпраця українських і польських вчених у виданні українсько-польського – польсько-українського щорічника «Професійна освіта: педагогіка і психологія» (опубліковано 14 випусків, 15-й випуск подано до видавництва). Відомі польські вчені обрані іноземними членами НАПН України (Х. Беднарчик, І. Вільш, С. Квятковський, Т. Левовицький, Ф. Шльосек), стали Почесними докторами – *Honoris Causa* З. Вятровський, С. Качор, Є. Немец.

Науковці Інституту брали участь також в інших міжнародних проектах, зокрема, «Теорія і практика університетської освіти й освіти дорослих в Україні та Мексиці у порівняльному контексті» на базі Університету «Франціско Гарсія Салінас» (Закатека, Мексика), працювали у складі редакційних колегій в іноземних наукових періодичних виданнях (Н. Г. Ничкало, Л. О. Хомич, Н. І. Литвинова – польський науковий журнал «*Nauczyciel i szkoła*»).

Підтвердженням визнання Інституту на міжнародному рівні є те, що на його базі проходять стажування іноземні вчені з Республіки Польща, Російської Федерації, Білорусі, Японії та інших держав.

Значним науковим здобутком Інституту за останні п'ять років стало започаткування видання збірників наукових праць «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи», «Естетика і етика педагогічної дії» (спільно з Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Г. Короленка) та «Порівняльна професійна педагогіка» (спільно з Хмельницьким національним університетом). У цих виданнях висвітлюються актуальні проблеми освіти дорослих, порівняльної професійної педагогіки, професійної підготовки та розвитку педагогічної

майстерності вчителя, педагогічної естетики і етики, філософії і психології педагогічної дії, теорії, історії та методики мистецької освіти, розроблення й використання педагогічних технологій у навчально-виховному процесі закладів освіти різних типів і рівнів акредитації; вміщуються рецензії на нові наукові та навчально-методичні праці; висвітлюється інформація про проведені масові наукові заходи.

Двадцять років активної наукової діяльності, спрямованої на методологічне, теоретичне і методичне забезпечення розвитку неперервної багаторівневої педагогічної освіти і освіти дорослих, загальнокультурний, професійний і духовний розвиток особистості, утвердження в українському суспільстві ідеалів педагогіки добра, знайшли відображення у наукових публікаціях співробітників Інституту. Їхній науковий доробок за 2008–2013 рр. складає майже 3 тис. наукових публікацій, серед яких 71 монографія, 3 концепції, 6 підручників, 2 хрестоматії, 98 навчальних, навчально-методичних, науково-методичних і методичних посібників, 37 методичних рекомендацій, 18 навчальних програм, 4 словники, 6 бібліографічних та біобібліографічних покажчиків, понад 2500 статей у наукових фахових виданнях, збірниках матеріалів конференцій та ін., з яких 235 статей у міжнародних виданнях, понад 500 статей і тез.

Високий науковий і методичний рівень праць співробітників Інституту засвідчують дипломи і премії, отримані ними на щорічних конкурсах наукових праць учених НАПН України. Переможцями цих конкурсів стали, зокрема, Н. Г. Ничкало (1994), С. У. Гончаренко (1997, 1998, 2002), О. П. Рудницька (2002), О. М. Отич (2005, 2008, 2011, 2013), М. К. Козій (2005), Т. В. Іванова (2007), О. А. Макаренко (2007).

Обираючи за основу гасло «*Non scholae, sed vitae discimus*», науковці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України завжди намагалися й надалі прагнуть працювати так, щоб, запозичуючи найцінніше з накопиченого історичного досвіду розвитку педагогічної освіти, чутливо реагуючи на сучасні тенденції щодо забезпечення її неперервності у глобалізованому суспільстві та прогностично визначаючи нові напрями розбудови вітчизняної педагогічної освіти і освіти дорослих, вивести їх на такий якісний рівень, який

дозволить з гідністю прийняти виклики часу і дати на них адекватні відповіді.

Наше основне завдання – служити освіті України, а завдяки їй – і своєму народові.

Иван Зязюн, Нелля Ничкало, Елена Отыч

ФЛАГМАН ОТЕЧЕСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ И ОБРАЗОВАНИЯ ВЗРОСЛЫХ

В статье систематизируются научно-теоретические и практические достижения сотрудников Института педагогического образования и образования взрослых НАПН Украины в течение 20 лет. Анализируются научные достижения сотрудников Института: разработка концепции многоуровневого педагогического образования на Украине и образования взрослых, определение перспективных направлений научных педагогических и психологических исследований (психопедагогическое, педевтологическое, андрагогическое, компаративистское и др.), внедрение инновационных педагогических и психологических научных подходов к исследованию проблем педагогического мастерства и андрагогики. Конкретизируются направления экспериментальной работы на разных уровнях (локальном, региональном, всеукраинском) на базе учебных заведений разных типов. Особенное внимание обращается на результаты формирования в пределах Института педагогических и психологических научных школ, содействие повышению научного уровня талантливых молодых ученых.

Ключевые слова: *Институт педагогического образования и образования взрослых, научная школа педагогического мастерства, теоретико-методологические принципы педагогического образования, международное сотрудничество, издательская деятельность, подготовка кадров.*

Ivan Zyazyun, Nellya Nychkalo, Elena Otych

THE LEADER OF NATIONAL PEDAGOGICAL EDUCATION AND ADULT EDUCATION

The scientific and theoretical and practical achievements of Institute of Pedagogical Education and Adult Education of NAPS of Ukraine staff for 20 years are systematized in the article. Author analyzes scientific achievements of Institute staff in the context of development of the concept of multi-level pedagogical education in Ukraine and adult education, identifying promising directions of scientific pedagogical and psychological researches (psychological and pedagogical, andragogical, comparative, etc.), introduction of innovative pedagogical and psychological scientific approaches to the study the problems of pedagogical skills and andragogics. Attention is focused on staff scientific search within the implementation of fundamental and applied topics of scientific research, as a result the theoretic and methodological foundations of psychological pedagogy as the

fundamental basis of pedagogical skills are grounded; philosophical, psychological, axiological, cultural, aesthetic and ethical principles of pedagogical interaction in the system "teacher - students" are defined; concept sphere of pedagogical axiology on the basis of framing model is created, pedagogical analysis of teachers' key competencies defined by the European Commission is made; competence approach to development of teacher's pedagogical skills is substantiated; the system of methods of determining the levels of psychological readiness of teachers to creative professional activity is developed, theoretical, methodological and methodical principles of adult education based on analysis of pedagogical and andragogical models of learning etc. are defined. Experience of implementation of Institute staff scientific developments in pedagogical theory and practice is generalized. Areas of experimental work on different levels (local, regional, national) based in educational establishments of different types are specified. Particular attention is focused on the results of the formation within Institute of pedagogical and psychological research schools. It is proved that significant scientific achievement of Institute staff is initiation of research papers publication. Creative collaboration of Institute with educational establishments, academic institutions, and organizations in Germany, Canada, the USA, Belgium, Italy, Sweden, Russia, Belorussia, Kazakhstan and other countries is analyzed.

Twenty years of scientific activity aimed at methodological, theoretical and methodical support of continuous multilevel pedagogical education and adult education, general cultural, professional, and spiritual development of personality, strengthening of ideals of good pedagogy in Ukrainian society are reflected in the large number of scientific publications.

Keywords: *Institute of Pedagogical Education and Adult Education, scientific school of pedagogical skills, theoretical and methodological foundations of pedagogical education, international cooperation, publishing, staff training.*

Одержано 30.08.2013 р.